

ESHITISHIDA NUQSONI BO‘LGAN BOLALAR BILAN ISHLASHDA LOGORITMIKANING O‘RNI

Raximova Muniraxon Ixomovna

Qo‘qon davlat pedagogika instituti Maxsus pedagogika kafedrası o‘qituvchisi

Muxammadaliyeva Dilobarxon

Maxsus pedagogika 1-kurs logopediya yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada eshitishida nuqsoni bo‘lgan bolalar bilan korreksion ishlar olib borishda logoritmikaning o‘ziga xos o‘rnini yoritishga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: nutq, logopediya, ritmika, eshitish qobiliyati, maxsus pedagogika, nutq buzilishi, tamoyil, eshitish analizatorlari.

Аннотация: В данной статье ставится задача осветить уникальную роль логарифмики в проведении коррекционной работы с детьми с нарушением слуха.

Ключевые слова: речь, логопедия, ритмичность, слуховая способность, специальная педагогика, нарушение речи, принцип, слуховые анализаторы.

Abstract: This article aims to highlight the unique role of logarithmics in corrective work with children with hearing impairment.

Key words: speech, speech therapy, rhythm, auditory ability, special pedagogy, speech disorder, principle, auditory analyzers.

Logoritmika - bu bolaning nutqi, muvofiqlashtirish va eshitish qobiliyati bilan bog‘liq bir qator muammolarni hal qilishga qaratilgan maxsus texnika. Muntazam

mashg‘ulotlar eng keng tarqalgan muammolarni engishga yordam beradi va bolani keyingi hayotdagi ko‘plab qiyinchiliklardan qutqaradi. Bolalar uchun logoritm - bu musiqa, vosita va og‘zaki elementlardan foydalanadigan bolalar bilan ishlashning o‘yin usuli. Albatta, bunday tuzatish mashg‘ulotlari bolalar bog‘chasidagi mutaxassislar tomonidan o‘tkaziladi, ammo ota-onalar barcha mas‘uliyatni nutq terapevtlariga o‘tkazmasliklari kerak - natijani mustahkamlash uchun uyda mashq qilish muhimdir. Bundan tashqari, o‘yin shakli bolalar uchun qiziqarli. Logoritm darslari - bu maxsus tanlangan musiqa bilan birga kattalarga taqlid qilish uchun o‘yinlar yoki mashqlar. Ya‘ni, bola o‘qituvchi yoki ota-onani tinglaydi, nima qilayotganini ko‘radi, keyin aytganini va qilganini takrorlaydi. Yosh bolalar qofiyali nutqqa eng yaxshi javob berishadi, lekin bu shart emas: har qanday kulgili, qiziqarli hikoyalar yordam beradi. Bolalar uchun logoritmikaning asosiy maqsadi - nutq qobiliyatlarini tuzatish yoki rivojlantirish. Uning yordami bilan siz chaqaloqni duduqlanish, talaffuz muammolari, juda sekin yoki juda tez nutq kabi nutq muammolaridan qutqarishingiz mumkin. Shu bilan birga, har qanday nutq terapiyasi o‘yini bir vaqtning o‘zida bir nechta jarayonlarni rivojlantiradi.

Logoritmika - bu musiqa, harakatlar va she‘r yoki qo‘shiq so‘zlarini birlashtirgan bolalar bilan ishlashning o‘yin usuli.

Logoritmika faoliyatiga quyidagilar kiradi:

- yurish yoki musiqa ostida yurish;
- nafas olishni rivojlantirish uchun o‘yinlar;
- artikulyatsiya uchun mashqlar;
- ritmik vazifalar;
- nutq mashqlari;
- barmoq o‘yinlari.

Logaritmikaning maqsad va vazifalari:

Logoritmikaning asosiy maqsadi bolaning nutqini rivojlantirish va nutq buzilishlarini bartaraf etishdir. Buning uchun logarifmik mashqlar quyidagi vazifalarni o‘z ichiga oladi:

- ritm va takt hissini rivojlantirish;
- to'g'ri nutq nafas olishni o'rgatish;
- umumiy va nozik vosita mahoratini oshirish;
- diqqat, xotira va eshitish idrokini rivojlantirish;
- bolaning nutqiga mimika va imo-ishoralarni kiritish;
- so'z va iboralarni talaffuz qilishning silliqqligini o'rgatish.

Harakat va nutq ritmlarining aloqasi Nutq terapevtlari harakat va nutq bir-biri bilan chambarchas bog'liq deb hisoblashadi. Aniqrog'i, vosita va nutq ritmlari.

Ritmik harakatlarni eslab qolish va ularni "avtomatik ravishda" ko'paytirish oson va ularning motor ritmi so'zlarni talaffuz qilish tempi (nutq ritmi) bilan bog'liq. Ya'ni, agar siz bolani ritmik harakatga va so'zlarni to'g'ri talaffuz qilishga o'rgatsangiz, u kundalik hayotda xuddi shunday o'lchovli va xotirjam gapira oladi.

Logistik mashqlar juda xilma-xildir. Darsni nutq muammosini tuzatishga yordam beradigan o'yinlardan tez-tez ishlatadigan tarzda tuzish mumkin. Misol uchun, agar bola duduqlansa, mashg'ulotga ko'proq nafas olish, temp va ritm mashqlarini qo'shishingiz kerak. Va agar chaqaloqqa ba'zi tovushlarning talaffuzi berilmasa, artikulyatsiya mashqlari va tovush talaffuzini tuzatish uchun mashqlarni ta'kidlash kerak. Nafas olish, ovoz va artikulyatsiyani rivojlantirish uchun mashqlar. Ushbu mashqlar ovoz kuchini rivojlantiradi, artikulyatsiyani yaxshilaydi va ravon nutq uchun to'g'ri nafas olishga o'rgatadi.

Eshitish qobiliyati buzilgan maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni rivojlantirish va harakatni muvofiqlashtirish muammosi maxsus maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalar bilan tuzatish-pedagogik ishlarni tashkil etishda ushbu komponentlar asosiy bo'lganligi bilan bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI: (REFERENCES)

1. X. M. Pulatova Logopedik Ritmika – Darslik, Toshkent – 2007
2. G.A. Volkova. Logopedicheskaya ritmika. Moskva «Prosveo‘enie» 2003
3. X. M. Pulatova. Logopedik ritmika (mahruza matni). Toshkent 2011 yil.
4. Волкова Г.А. Логопедическая ритмика. - М.: Просвещение, 1985.
5. Дякова Е.А Логопедический массаж. – М.: Академия, 2003

